

Věty substantivní

INDIKATIV.

Použití indikativních tvarů ve větě vedlejší. VE větě hlavní jsou slovesa, která indikativ nepotřebují. Většinou jsou to slovesa oznamovací, deklarativní, epistemická, vyšetřovací, slovesa smyslového vnímání, psychologická neemotivní slovesa (vzpomenout si):

Verbos superiores inacusativos: acontecer, ocorrer, parecer, suceder

Verbos epistémicos: achar, acreditar, considerr, pensar, saber, supor

Verbos declarativos: afirmar, concluir, declarar, dizer, jurar, prometer

Verbos de inquirição: investigar, pedir, perguntar

Verbos perceptivos: ouvir, sentir, ver

verbos psicológicos não emotivos, intrinsecamente reflexos cuja contrapartida causativa seleciona modo indicativo: esquecer-se, lembrar-se, recordar-se

núcleos adjetivais e nominais epistémicos: certo/certeza, claro, evidente/evidência, facto, nítido, realidade, verdade, visível, certo, ciente, consciente, sabedor

O indicativo é obrigatório com núcleos nominais: certeza, evidência, afirmação, conhecimento, conclusão, demonstração, prova.

O indicativo é opcional com núcleos nominais epistémicos: facto, hipótese, ideia.

Pozor na souslednost časovou:

VH (sloveso v přítomném nebo minulém čase), VV (sloveso v libolbném tvaru)

Digo que estou cansado.

Digo que assim se cansará muito.

Digo que estava cansado.

Souslednost časová:

VH (sloveso v minulém čase), VV (sloveso se mění a může být v imperfektu, kondicionálu nebo v mais-que-perfeito)

Disse /dizia/ que estava cansado.

Disse /dizia/ que assim se cansaria.

Disse /dizia/ que tinha estado cansado.

Exemplos:

Totíž, já neznám tvou adresu. Acontece que **não conheço o teu endereço...**

Totíž, nikdo nebyl připraven na takovýto test. Sucede que **ninguém estava preparado para um teste assim.**

O João ví, že Maria má pravdu. **O João sabe que a Maria tem razão.**

Studenti si mysleli, že mohou zkoušku opakovat. **Os estudantes achavam que podiam repetir o exame.**

Oni tvrdí, že výsledky budou uveřejněny dnes. **Afirmam que os resultados vão ser publicados hoje.**

Děti slíbily, že přijdou brzy domů. **As crianças prometeram que vinham/iam cedo para casa.**

Často se mě ptají, jestli souhlasíme s programy. **Perguntam-me frequentemente se concordamos com os programas.**

Jan viděl, že publikum tleská. **O João viu que o público aplaudia.**
 Všichni jsme cítili, že bylo horko. **Todos sentíamos que fazia calor.**
 Děti si vzpomínají, že jim rodiče slíbili kolo. **As crianças relembram que os seus pais lghes prometeram a bicicleta.**
 Vzpomínám si, jak jsme trávili dovolenou (prázdniny) v Tróji. **Lembro-me como passávamos as férias em Troia.**
 Je evidentní, že tě pozve na oslavu. **É evidente que te convida para a festa.**
 Je jasné, že studenti mají rádi toho učitele. **É claro que os estudantes gostam desse professor.**
 Je již jisté, že přijde. **Já é claro /certo que vem/ vai vir.**
 Je fakt, že se to nehodí. **É facto que, não é apropriado.**
 Je si vědom toho, že jde o složitý problém (problema complexo). **Tem a consciência que se trata dum problema complexo.**
 Jsme si jisti, že se bude kvalifikovat na Olympijské hry v Sidney. **Estamos seguros/ certos que se vai candidatar aos Jogos Olímpicos.**
 Nikoho neopouští jistota, že je to tak správně. **Ninguém desconfia que assim está certo.**
 Souhlasím s tím, že se to musí změnit. **Concordo que tem de mudar.**

Použití konjunktivních tvarů: VE větě hlavní jsou slovesa, která konjunktiv potřebují:

Conjuntivo: seleccionador por:

O modo conjuntivo em completivas é seleccionado por:

Verbos psicológicos: aborrecer, agradar, comover, contrariar, desagradar, desgostar, entristecer, impressionar, interessar, ofender, preocupar, surpreender.

Verbos declarativos de ordem: ordenar, pedir, rogar, suplicar

Verbos psicológicos factivos: achar bem, achar mal, detestar, gostar, lamentar

Verbos volitivos e optativos: desejar, esperar, pretender, quere, tencionar

Verbos causativos: deixar, fazer, fazer_com, mandar.

Adjectivos (núcleos adjectivais):

avaliativos factivos: aborrecido, agradável, angustiante, animador, bom, censurável, comovedor, decisivo, desagradável, emocionante, estranho, fastidioso, imperdoável, impressionante, justo, lamentável, maior, perigosos, perturbador, reprovável, simpático, trágico.

Avaliativos não factivos: benéfico, complicado, custoso, difícil, fácil, simples, urgente, útil

Adjectivos modais: impossível, necessário, obrigatório, possível.

Adjectivos psicológicos não epistémicos: ansioso, impaciente, responsável/ contrário, pronto, propício, expectivo/desejoso, esperançoso

Nomes (núcleos nominais)

Avaliativos factivos: aflição, afronta, chatice, crueldade, deslumbramento, encanto, honra, horror, injúria, maravilha, pena, perigo, surpresa, tolice, tristeza, vantagem.

Modais: falsidade, necessidade, obrigação, possibilidade, probabilidade.

Epistémicos: hipótese, ideia, problema, questão, ideia, proposta, suposição.

Pozor na souslednost časovou:

VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente do conjuntivo.

VV – pretérito perfeito do conjuntivo

VH (sloveso v minulém čase)

VV – imperfeito do conjuntivo

VV – pretérito-mais-que –perfeito do

conjuntivo:

Typ 1. Doufám, že to uděláš. Espero que o faças

Typ 2. , žes to už udělal. Espero que o tenhas feito.

Typ 3. Doufal jsem, že žo uděláš. Esperava que o fizesses.

Typ 4. Doufal jsem, žes to udělal. Esperava que o tivesses feito.

CONJUNTIVO DO PRESENTE:

TYP 1

Přeložte:

Je možné, že ještě dnes bude pršet. **É possível que ainda hoje chova/ vá chover.**

Je dobré, že přijдете včas. **É bom que venham em tempo/ pontualmente/ atempadamente.**

Je pravděpodobné, že přijde později. Je velký provoz. **É provável que venha atrasado. Há muito trânsito.**

Je důležité, aby si přečetli ten článek. **É importante que leiam esse artigo.**

Je zapotřebí, aby se učila jazyky. **É preciso que aprenda idiomas.**

Je nutné, aby ukončili práci před šestou hodinou. **É preciso que acabem o trabalho antes das seis horas.**

Je lepší, abys šel k lékaři. **É melhor que vá ao médico.**

Postačí, abyste požádali o svolení vašeho šéfa. **Basta/Chega/É suficiente que peçam autorização ao chefe.**

Postačí, abyste nám tu nechal své telefonní číslo. **Basta/Chega/É suficiente que deixe aqui o número de telefone dele.**

Je vhodné, abyste se nejdříve podívali na film. **Convém/É conveniente que vejam o filme primeiro.**

Je přirozené, že po celém dni práce je unavená. **É natural que depois de um dia de trabalho /de trabalhar o dia todo, todo o dia/ esteja cansada.**

Je lepší, abyste zaplatili šekem. **É melhor que paguem com cheque.**

Je přirozené, že je jí zima. **É natural que tenha frio (esteja com frio).**

Doufám, že zítra bude hezké počasí. **Espero que vá estar/esteja/faça bom tempo amanhã.**

Chceš, abych jí pomohl? **Queres que a ajude.**

Je nám líto, že nemůžete zůstat. **Sinto muito/Lamento muito que não possam ficar.**

Budu raději, když přijдете dříve. **Prefero que venha mais cedo.**

Bojím se, že ve městě zabloudí. **Tenho medo que se perca na cidade/no centro.**

Professor žádá, aby dobře poslouchali. **O professor pede que escutem/ouçam bem.**

Ona si jen přeje, aby vše proběhlo v pořádku. **Ela só deseja que tudo corra bem.**

Pochybují, že má pravdu. **Duvido que tenha razão.**

Vyžadují, aby mi řekli celou pravdu. **Exijo que me digam toda a verdade.**

Zakazují ti, abys ke mně takto mluvil. **Proíbo-te que me fales assim/fales comigo desse modo.**

Navrhují, abys šel nejdříve k lékaři. **Eu sugiro que vás primeiro ao médico.**

Nelíbí se mi, že se takto oblékáš. **Não gosto que te vistas assim.**

Myslím, že má teplotu. **Acho que tem febre/está com febre.**

Nemyslím si, že by měla teplotu. **Não acho que tenha febre/esteja com febre.**

Zdá se m, že máš starosti. **Parece-me que estás preocupada.**

Nezdá se mi, že bys měl starosti. **Não me parecee que estejas preocupada**

Je jisté, že je dobrý žák. **É certo que é um bom aluno.**

Není jisté, že je dobrý žák. **Não é certo que seja um bom aluno.**

Je evidentní, že lže.

Není evidentní, že lže.

Je pravda, že jí více než bratr.

Není pravda, že jí více než bratr.

TYP 2. PRETÉRITO PERFEITO DO CONJUNTIVO:

Přeložte:

Je možné, že tam včera přelo. **É possível que tenha chovido/ chovesse ontem.**

Je dobré, že přišli včas. **É bom que tenham chegado a tempo.**

Je pravděpodobné, že přišli později. Byl velký provoz. **É provável que tenham vindo mais tarde/atrasados. Havia um grande transito.**

Je přirozené, že se po celém dni práce cítila unavená. **É natural que depois de um dia de trabalho /de trabalhar o dia todo, todo o dia/ se tenha sentido cansada.**

Je přirozené, že jí byla zima. **É natural que tenha estado com frio (tenha tido frio).**

Je nám líto, že jste nemohli zůstat déle. **Sinto muito/Lamento muito que não tenham podido ficar mais tempo..**

Bojím se, že ve městě zabloudili. **Tenho medo que se tenham perdido na cidade/no centro**

Pochybuji, že měl pravdu. **Duvido que tenha tido razão.**

Nelíbí se mi, že jí to řekl. **Não gosto que lho tenhas dito.**

Myslím, že měla teplotu. **Acho que tinha febre/estava com febre**

Nemyslím, že měla teplotu. **Não acho que tenha tido febre/tenha estado com febre**

Nezdá se mi, že měl starosti. **Não acho que tenha estado preocupado.**

Obávám se, že odjela do zahraničí. **Receio/Tenho medo que tenha partido para o estrangeiro.**

Je pravděpodobné, že onemocněl po tom všem, co snědl. **É provável que tenha ficado doente depois de comer tudo isso.**

Pochybuji, že tam byli. **DUvido que tenham estado lá.**

Je možné, že jsem ji urazil tím, co jsem jí řekl. **É possível que a tenha ofendido com o que lhe disse.**

TYP 3. IMPERFEITO DO CONJUNTIVO

Přeložte:

Bylo lepší, aby jela v noci taxíkem. **Era melhor que apanhasse táxi à noite.**

Bylo dobré, že mohli všichni přijít. **Era bom que todos pudessem vir.**

Bylo vhodné, aby si sebou vzali kabáty. **Era conveniente/Convinha que trouxessem os agasalhos/os casacos.**

Chtěla jsem raději, aby nevycházela v noci ven. **Preferia que não saísse à noite.**

Bylo možné, že neměl čas na dokončení práce. **Era possível que não tivesse tempo para acabar o trabalho.**

Bylo možné, že bude pršet. **Era possível que chovesse, fosse chover.**

Bylo dobré, aby přišli včas. **Era bom que viessem a tempo.,**

Bylo pravděpodobné, že přijdou později. **Era provável que chegassem mais tarde,**

Bylo důležité, aby si přečetli ten článek.

Bylo zapotřebí, aby se učila jazyky.

Bylo nutné, aby ukončili práci před šestou hodinou.

Bylo lepší, abys šel k lékaři.

Bylo vhodné, abyste se nejdříve podívali na film. **Convinha que primeiro visse o filme.**

Bylo přirozené, že se po celém dni práce cítila unavená.

Bylo lepší, aby zaplatili šekem.

Bylo přirozené, že jí byla zima.

Doufala jsem, že bude hezké počasí

Chtěl jsi, abych jí pomohl?

Bála jsem se, že ve městě zabloudí.

Profesor požádal, abychom ho dobře poslouchali.

Ona si jen přála, aby vše proběhlo v pořádku.

Pochybovala jsem, že má pravdu.

Zakázal jsem mu, aby ke mně takto mluvil.

Navrhnul jsem mu, aby šel nejdříve k lékaři.

Nelíbilo se mi, jak se obléká.

INDIKATIV: Myslela jsem, že má teplotu

KONJUNKTIV: Nemyslela jsem si, že má teplotu.

INDIKATIV: Zdálo se mi, že máš starosti.

KONJUNKTIV: Nezdálo se mi, že bys měl starosti.

I Bylo jisté, že je dobrý žák.

K Nebylo jisté, že je dobrý žák.

I Bylo evidentní, že lže.

K Nebylo evidentní, že lže.

I Byla pravda, že jí více než bratr.

K Nebyla pravda, že jí více než bratr.

TYP 4:

PRETÉRITO MAIS-QUE-PERFEITO COMPOSTO DO CONJUNTIVO:

Přeložte:

Bylo pravděpodobné, že předchozí den přišli později. **Era provável que tivesse vindo um tarde mais tarde/Atrasados.**

Doufala jsem, že tam měli minuly tyden hezké počasí Esperava que tivesse tido bom tempo na semana anterior.

Profesor si stěžoval /reclamar/, že jsme ho dobře poslouchali. **O professor reclamou que não o tivéssemos ouvido bem.**

Ona byla smutná, že vše neproběhlo dobře. Estava triste que tudo não cresse bem.

Pochybovala jsem, že mu to předali.

Byla ráda, že jí nakonec poslali na služební cestu

Doufala jsem, že mu to řekl.

Obávala jsem se, že mu to nenapsal.

Nemyslel jsem si, že to udělal on.

Bylo mi líto, že se takto zachoval.
Nelíbilo se mi, že to neudělal.

VĚTY VEDLEJŠÍ ADJEKTIVNÍ

Orações relativas

INDIKATIV – POUKAZUJE NA KONKRÉTNÍ REFERENT:

Kniha, kterou čtu, je naučná.
Člověk, kterému jsem darovala tu knihu, nechal tu knihu v taxi.
Filmů, které se nám líbí, je mnoho.
Město, o kterém mluvíš, má dobré klima.
Nepoznal jsem profesora, o kterém mluvíš.

KONJUNKTIV: NEKONKRÉTNÍ REFERENT:

Pozor na souslednost časovou:

VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente nebo futuro do conjuntivo.
VV – pretérito perfeito do conjuntivo

VH (sloveso v minulém čase)

VV – imperfeito do conjuntivo
VV – pretérito-mais-que-perfeito do

Estou à procura de um livro que seja conveniente.
Hledám knihu, která by byla vhodná.
Estou à procura de um livro que me tenha oferecido o João.
Hledám knihu, která by byla od Jana.

Estava à procura de um livro que fosse conveniente.
Hledala jsem knihu, která by byla vhodná.
Estava à procura de um livro que me tivesse oferecido o João.
Hledala jsem knihu, která by byla od Jana.

conjuntivo:

Není tu nikdo, kdo by mi mohl pomoci? Não está aqui ninguém que me possa ajudar
Hledám knihu, která by pojednávala o revoluci. Estou a procura de um livro que trate da
revolucao.
Pojedu do nějakého supermarketu, který bude blízko. Vou a um supermercado que esteja
perto.
Nemůžu sehnat kalhoty, které by mi dobře seděly. Não consigo arranjar calças que me fiquem
bem.
Doneste mi něco k jídlu (, co by se dalo jíst). Tragam-me qualquer coisa que se coma.
Půjčíš mi tu gumu, která maže skvrny od inkoustu? Emprastas-me a borracha que apaga tinta.
Přijímají lidi, kteří znají dobře tu oblast. Aceitam a gente que conhece bem a região,
Mám rád pomeranče, které mají hodně šťávy. Gosto de laranjas que tenham muito sumo.
Je tu někdo, kdo by mi poskytnul tu informaci? Está aqui alguém que me possa prestar a
ifnormação
Chtěl jsem si koupit svetr, který by byl teploučký. Queria comprar uma camisola que fosse
quentinho.
Zůstanu na takovém místě, které se vám bude líbit.
Vou ficar no lugar de que gostarem.
Můžete vyzkoušet parfém, jaký budete chtít.
Podem expermientar o perfume que quiserem.
Můžeš vybrat téma, které budeš chtít.
Podes escolher o tema que quiseres.
Nepřišel nikdo, kdo by se o to zajímal.
Não veio ninguém que estivesse interessado.
Ten , kdo se o to bude zajímat
A pessoa que estiever interessada.
Sháněl jsem osobu, která by mi poskytla tu informaci.
Procurava uma pessoa que me prestasse informação.
Ten, kdo mi poskytne informaci....
A pessoa que prestar a informação,

Adverbiální věty:

Přípustkové: orações concessivas

Embora, mesmo que, ainda que, se bem que, nem que

VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente do conjuntivo.

VV – pretérito perfeito do conjuntivo

VH (sloveso v minulém čase)

VV – imperfeito do conjuntivo

VV – pretérito-mais-que –perfeito do

Vvedlejší

Vhlavní

Typ 2 Jestliže přšlo, nepůjdeme na fotbal.

Typ 3 Kdyby bylo hezky, ^{kondicionál} nezůstali bychom doma.
Typ 4 Kdyby bývalo přšlo, nešli bychom na fotbal.

Typ 1. Caso faça bom tempo, não vou ficar em casa.
Typ 2 Caso tenha chovido, não vamos ao futebol.
Typ 3. Caso fizesse bom tempo, não ficávamos em casa.
Typ 4: Caso tivesse chovido, tínhamos ido (teríamos ido) ao futebol.

Pokud to bude nutné, promluvím s advokátem.
Pokud jsi neviděl ten film, nemůžeš říci jestli je dobrý nebo špatný.
Budeme mít hodiny, pokud nebude stávka učitelů.
Zavolej mi, **pokud** nepříjdeš příliš pozdě.
On tě neuslyší, **pokud** nebudeš křičet.

Podmínkové se spojkou se

Pokud budu mít čas, půjdu s tebou
Se tiver tempo, irei contigo.
Caso tenha tempo, irei contigo.

Se ele está de acordo, entao vamos embora.

Kdybych to věděla, řekla bych ti to.
Se o soubesse, dir-to-ia.
Se o soubesse, dizia-to.

Kdybych to býval věděl, býval bych ti to řekl.
Se o tivesse sabido, ter-to-ia dito.

Přelož:

Kdybych byl tebou (být tebou), nepletl bych se do té věci.
Kdyby tu byla, odpověděla by na tu otázku.
Kdyby byla ambicióznější, snažila by se najít lepší práci.
Pokud přivezete auto, budeme moci jet na výlet.
Kdybyste zítra přivezli auto, mohli bychom si vyjet na výlet.
Kdybys našel peněženku se 200 korunami, co bys dělal?
Když se zeptáme policajta, on nám ukáže zajisté cestu.
Pokud ještě budou lístky, kupte taky jeden pro mě.
Pokud si nedáš brýle, neuvidíš nic.
Pokud půjdeš k ní domů, vyzkoušej si její oblečení.
Pokud budu mít čas, tak tě navštívím.

Pokud bude pršet, budeme večerět doma.
Jestli bude vybrána na zápas, pak určitě vyhraje.
Budu překvapen, jestli přijde včas.
Zmáčknete-li na tlačítko, otevřou se dveře.
Nedám-li si svetr, nastydnou se.
Pokud nikdo nebude doma, pak nechám zásilku na vrátnici.
Bude-li přemístěn do Porta, dá dům na prodej.
Kdybych býval koupil tehdy ten dům, měli bychom nyní kde bydlet.

Účelové: Finais

Jed'te taxíkem, abyste se neopozdil.
Aby dosáhli lepších výsledků, musí více investovat.
Jeli taxíkem, aby sen neopozdili.
Museli více investovat, aby dosáhli lepších výsledků.

Časové: temporais

VH (sloveso v přítomném nebo minulém čase), VV – futuro nebo presente do conjuntivo.

VV – pretérito perfeito do conjuntivo

VH (sloveso v minulém čase)

VV – imperfeito do conjuntivo

VV – pretérito-mais-que-perfeito do

Sněž trochu koláče, než ho sníme.
Dokud vám nedám nové pokyny, pokračujte v práci.
Jakmile budu moci, zavolám ti.
Jakmile přijedete na letiště, zavolejte mi.
Jakmile se budu cítit lépe, půjdu do práce.
Vždy, když přijedete do Portugalska, tak si na nás vzpomeňte.
Až bude sedm hodin, zavolejte mi.
Až uslyšíš telefon, zvedni ho.
Až budou ukončeny zkoušky, budu moci odpočívat.
Jakmile bude dokončena schůze, půjdeme všichni na kafe.
Jakmile budou provedeny účty, budeme vědět, kolik připadne na každého.

Srovnávací: Comparativas:

Como se plus imperfeito do conjuntivo

Como se fosse um macaco

Como se fosse francês

Como se fosse o filho deles...

Apodobně...neplatí zde souslednost časová.

Leze po strojem, jak kdyby to byla nějaká opice.
On mluví francouzsky jako kdyby byl Francouz.
Mluví, jako kdyby všemu rozuměla.

Chovají se ke mně, jako kdybych byl jejich syn.
Chová se, jako kdyby byla dítě.
Ignoruje mě, jako kdybych pro něj neexistoval.
Utrácí peníze, jako kdyby padaly ze stromu.
Usmál se na mě, jako kdyby mě znal.
Pan Teixeira má padesát let, ale mluví o něm, jako kdyby měl osmdesát.
On není můj šéf, ale někdy jedná, jako kdyby jím byl.
Nemáš dnes sice narozeniny, ale jako bys je měl. Vem si ten dárek.
On nemá rád tresku, ale jí ji, jakoby mu chutnala.